

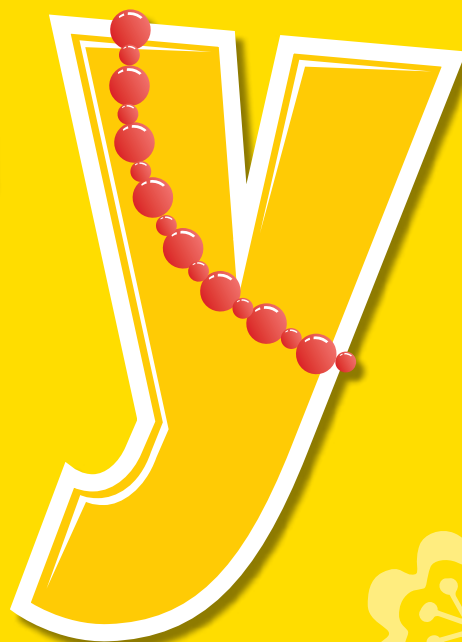
УКРАЇНСЬКА МОВА

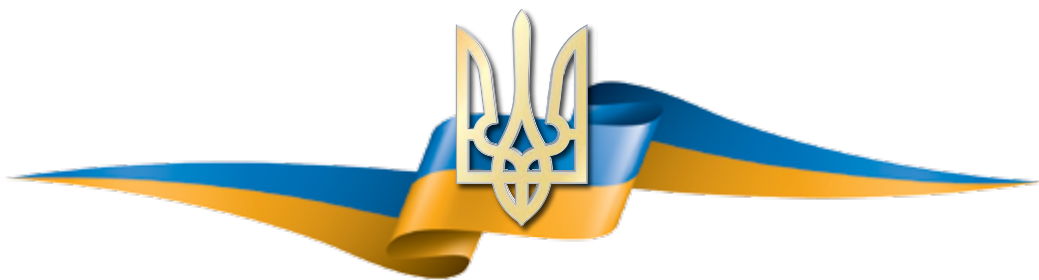
БУКВАР

1

КЛАС

Частина 4

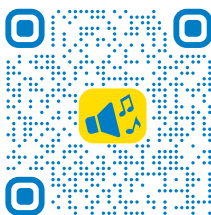
Державний Гімн України

*Музика М. Вербицького,
слова П. Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Ганна Остапенко
Леся Мовчун

УКРАЇНСЬКА МОВА БУКВАР

Навчальний посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 6-ти частинах)

Частина 4

Київ • Світич • 2023

УДК 811.161.2(075.2)
О 76

*За Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом Шияна Р. Б.*

Остапенко Г. С.

О 76 Українська мова. Буквар : навч. посіб. для 1 кл. закл.
загал. серед. освіти (у 6-ти ч.) : Ч.4 / Г. С. Остапенко,
Л. В. Мовчун. — Київ : Світич, 2023. — 64 с. : іл.

УДК 811.161.2(075.2)

Медіаматеріали до підручника —
на сайті svitdovkola.org

© Остапенко Г. С., Мовчун Л. В., 2023
© Видавництво “Світич”, 2023

Цей буквар належить

Кожне слово силу має:
надихає, вчить, втішає.

Умовні позначення

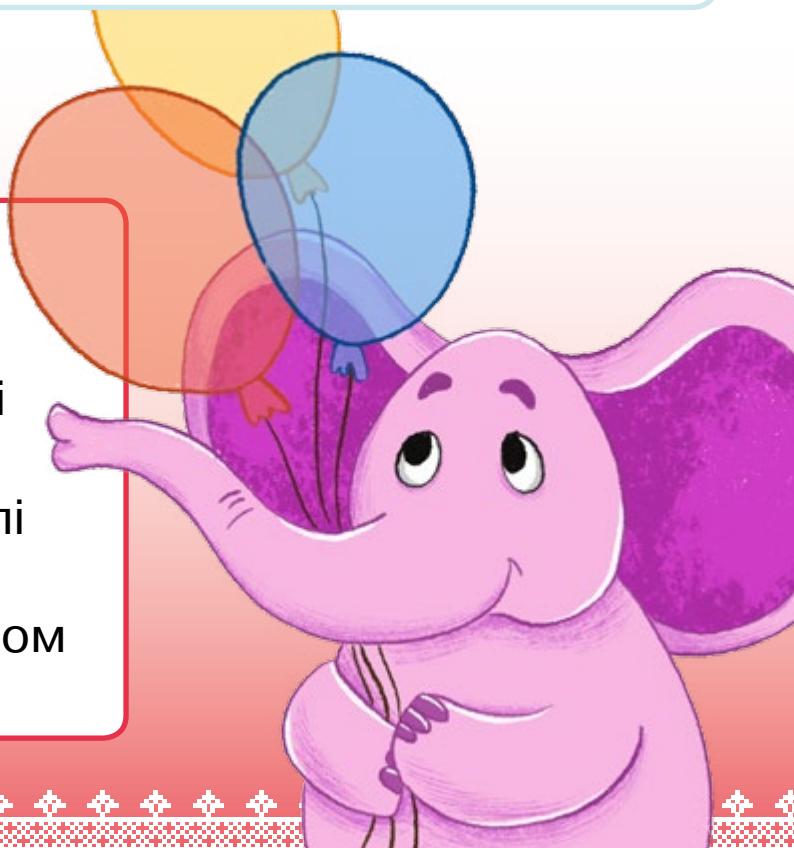
попрацюй у парі

попрацюй у групі

обговори з класом

ТИЖДЕНЬ 17 ❖ СВІТ ЗАХОПЛЕНЬ

Справа до душі

1. Послухай або прочитай оповідання.

Песик із пластиліну

За оповіданням Оксани Кротюк

Маленькій Олесі тато подарував пластилін. Вирішила вона песика зліпити. Але чи пластилін був не дуже слухняним, чи песик мав бути вередливим, та ніяк Олесі мордочка не вдавалася. “Задовгий ніс”, — вирішила дівчинка і легенько приплюснула його пальцем. А тут саме брат Юрко забіг.

— А чого це, — каже, — у твого поросяти хвіст такий довгий?

— Не насміхайся, — насупила Олеся брови. — Ніяке це не порося. Це песик.

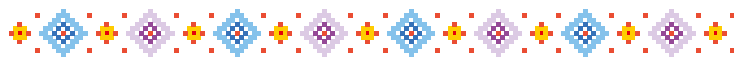
— Ой, тримайте, бо впадуть! — далі глузує Юрко.

Прикро Олесі, що брат її на кпінки бере, та роботи вона не кидає. Пішла у двір, покликала Рекса. Погладдила його, придивилась — і знов до хати. Тут саме бабуня надійшла.

— Гарний, доню, котик, дуже гарний. Ліпи.

Олесі аж сльози на очі набігають. Не вдається песик, хоч плач. Та плакати вона не буде. Ліпить далі. І так

і саяк його мене. Старається. І виліпила-таки! Поставила на стіл. Всі аж охнули з подиву. Навіть Юрко. І Рекс, що забіг з двору, все до столу підстрибував. Мабуть, і він Олесиного песика признав.

2. Що допомогло Олесі подолати труднощі? Чи отримала вона задоволення? Від чого? Розкажіть про свої захоплення. Чи завжди легко вдається задумане?

3. Довідайся, хто в класі має таке саме захоплення, як і ти. Разом створи́ть плакат про нього та презентуйте для всіх.

Наше захоплення — кулінарія. Ми намалювали страви, які вже вміємо готувати: піцу, вареники, фруктовий салат. Дякуємо за увагу!

4. Повправляйся в письмі.

пластилін

5. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

злюся

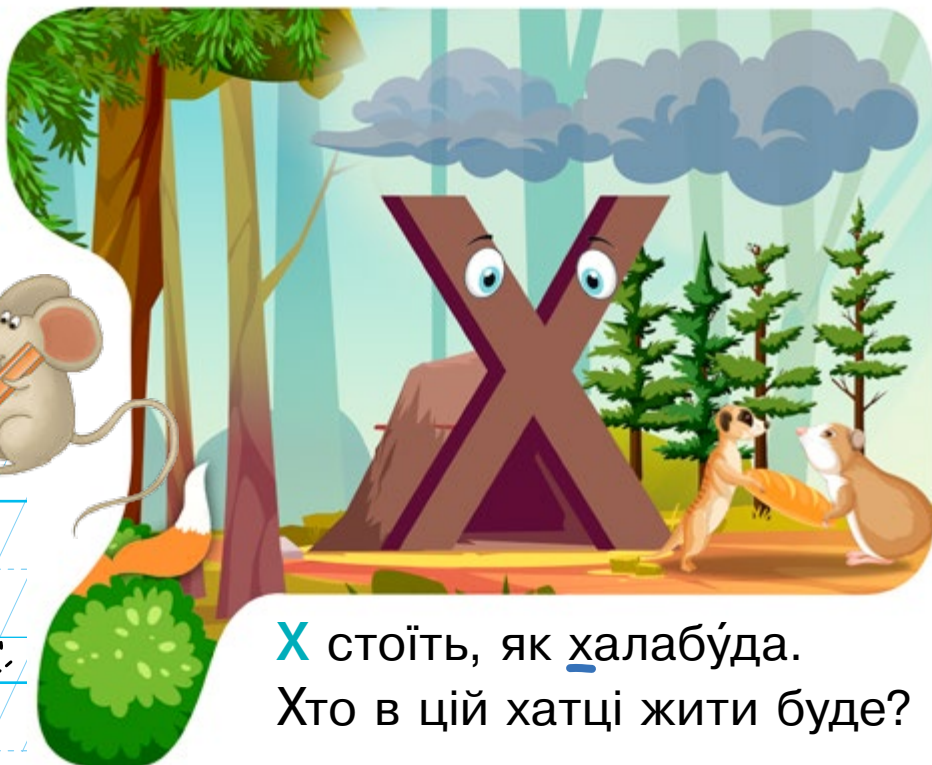
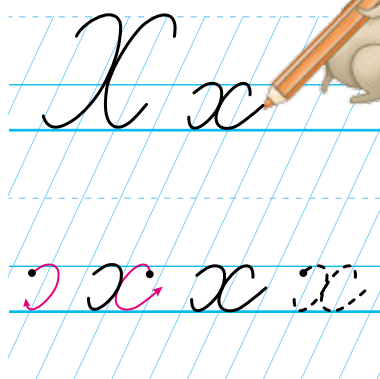

стараюся

Літера Х, звуки [х] і [х']

Х х

(ха)

Х стоїть, як халабуда.
Хто в цій хатці жити буде?

1. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

ха ху хі хав хал хні хлі хві хво хве
хо хе хи ух ах их рух мух

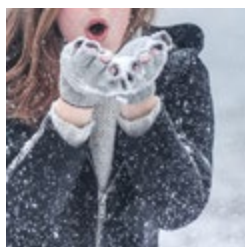
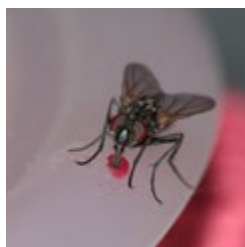
2. Прочитай. Знайди та обведи слова.

хомі хобі хорот хобот халва халма халза

Хобі — захоплення, улюблене заняття.

3. З'єднай зображення і слова. Підкресли слова — назви дій. Склади їх звукові схеми.

дмухати

хворіти

муха

халат

ходити

4. Прочитай текст.

Складали ми із Христиною. Та одного нема. Христина сіла на нього! Знайшли ми деталь.
Гарні на картині!

5. Повправляйся в письмі.

Handwriting practice lines with cursive letters and a cartoon mouse illustration.

Row 1: c c c c c c c c

Row 2: x x x x

Row 3: xo xo xu xu

6. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

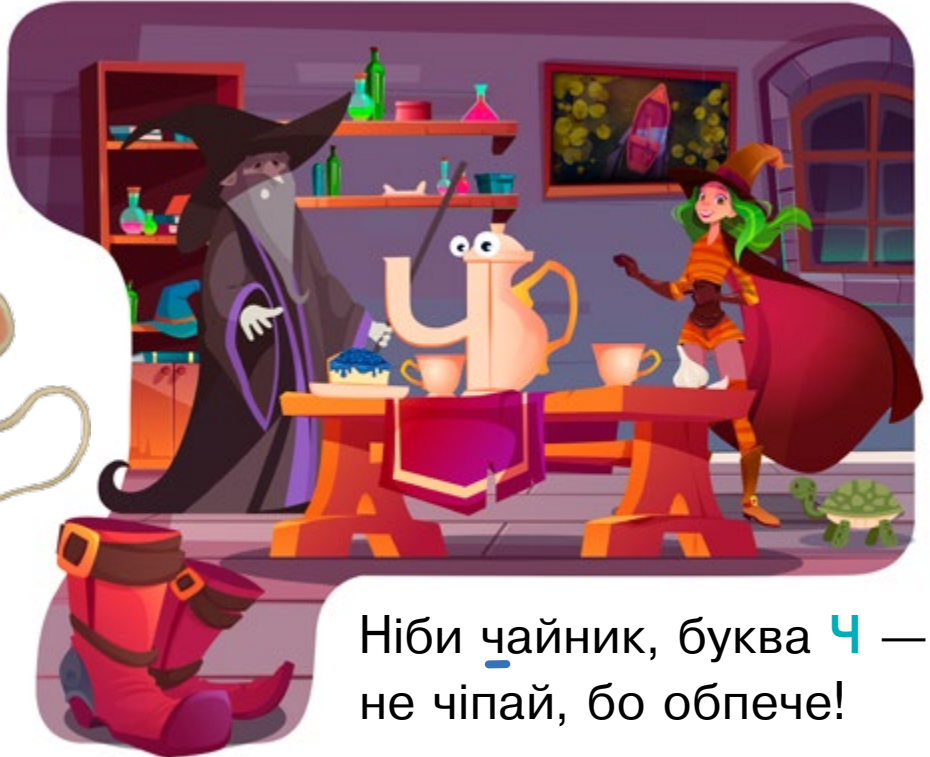
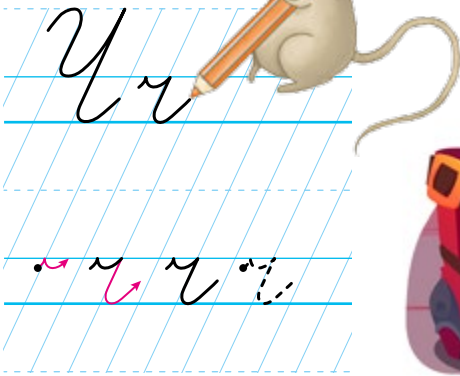
злюся

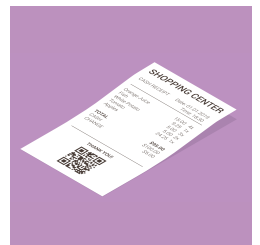
стараюся

Літера Ч, звуки [ч] та [ч']

Ч ч
(че)

1. Назви зображене. Прислухайся, як вимовляється звук, позначений літерою **ч**, — м'яко чи твердо. З'єднай малюнки зі словами та їх звуковими схемами.

чек

чоботи

чаклун

харчі

3 слова в кожному рядку.

ач ча уч чу оч ич еч чан чун чек

ri ro re yr yri ori sur kyr rai

слово — назву ознаки для кожного предмета.

ЧУДОВИСЬКА

чагарник

чашка

чемні

качиний

гаряча

червоні

чорний

чайна

чуйні

ЧУДОВИЙ

чудова

НІЧНІ

незвичайний

музична

4. Повправляйся в письмі.

5. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

злюся

стараюсь

Літера Щ, звукосполуки [шч] і [шч']

Щ щ
(ща)

В Щ, як в щіточки, щетинки:
— Чищу зубки я щоднинки!

Літера **щ** позначає два звуки — [ш] і [ч].

щ у | к а
— . — .

1. З'єднай зображення зі звуковими схемами слів.

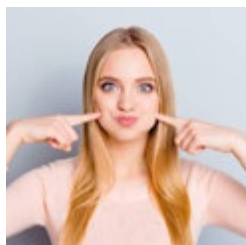
кущ

щоки

щиглик

щит

щур

2. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

ща що шу ищ іщ ещ луц лоц хащ
ще шиі шии уиі оиі аиі шюж шюс

3. Обери підписи до малюнків. Неправильні закресли.

плащ
куртка
пальто

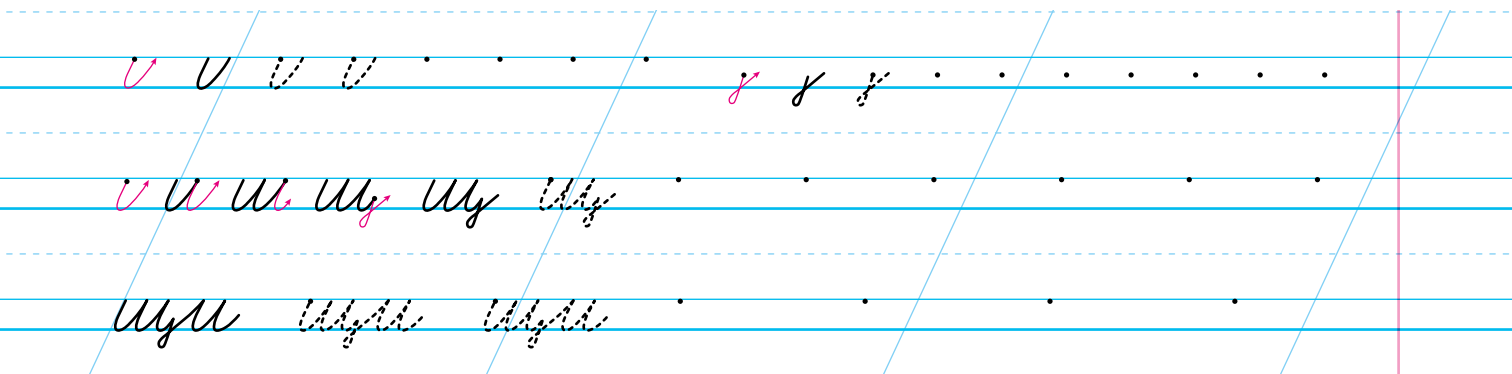
щавель
плющ
дуб

4. Прочитай текст.

Бабуся навчила Марину робити ляльки. От така вийшла мóтанка. Чудова! На ній і . А на голові . Носить Марина в .

5. Повправляйся в письмі.

6. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

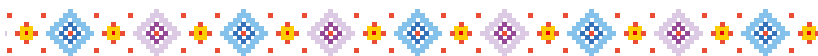
засмучуюся

злюся

стараюся

Секрет букви Щ

1. Послухай або прочитай казку.

Неуважна літера

Буква Щ вродилася дуже неуважною. Коли матінка Граматика роздавала літерам звуки, Щ стала в чергу першою й отримала звук [ш]. Узяла його забудькувата літера й знову прилаштувалася до черги! Знову взяла собі звук — цього разу [ч].

Закінчивши наділяти дітей-буквенят звуками, зібрала матінка Граматика їх в абетку і каже:

— Ну ж бо, хваліться, хто який звук позначатиме!

— [а], — вигукнула літера А.

— [х], — прохрипіла Х.

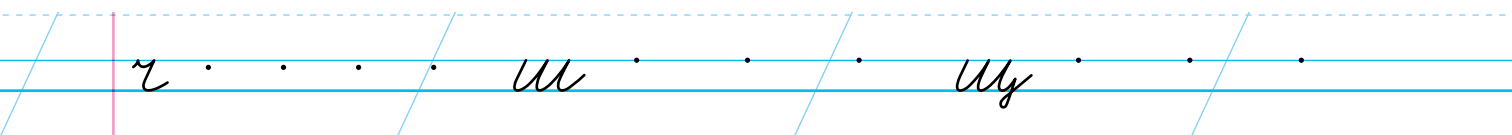
— [шч], — випалила скоромовкою Щ.

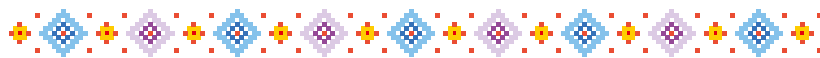
— Як, їй дісталось аж два звуки? — обурились всі.

— Любі мої, — заспокоїла невдоволених матуся Граматика, — кожен має свій звук, і кожен виконуватиме свою роботу. А букві Щ не позаздриш — на ній лежить подвійна відповідальність. Тож хай залишається отакою, не схожою на інших!

2. Пригадай, як писати літери ч, ш, щ.

3. Допиши літери **ч**, **ш** або **щ** у словах.

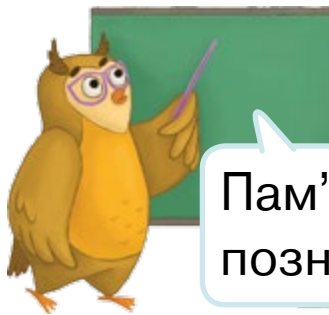
чревіки

околад

авель

до

4. Склади звукові схеми слів.

Пам'ятай, що літера **щ** позначає два звуки.

чуб

щит

шум

5. Промов скоромовку якнайшвидше.

Хрущ сів на куш.

6. Запиши скоромовку із завдання 5.

Х

7. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

злюся

стараюся

ТИЖДЕНЬ 18 ❖ МИ — МАНДРІВНИКИ

Сучасні машини

1. Послухай або прочитай уривок із вірша.

Електромобіль по лісу
віз Алісу і валізу.
Каже він:
— По стежці лізу,
не пихчу,
везу валізу,
то угору,
то донизу,
то поблизу,
то по хмізу,
крізь сучкі, калюжі й мох —
я працюю за сімох!
А Алісі добре в лісі,
все, що треба, — у валізі.
В неї хліб,
в неї сіль,
в неї електромобіль.
Їде собі та й сміється,
все їй радісним здається.
Їде собі через мох
та й співає за сімох!

Олеся Мамчич

2. Чому Аліса радіє? А як почувається електромобіль?

3. Подивися уривок із мультфільму “Електромобіль”. Що нового ти дізнався / дізналася? Як працюють електромобілі?

svitdovkola.org/um1/media11

4. Назви зображене. Познач ☒ правильні звукові схеми слів. Впиши в клітинки кількість складів.

☐

—	•	—	—	—
---	---	---	---	---

☐

—	•	—	—
---	---	---	---

☐

—	—	•	—	—	•
---	---	---	---	---	---

☐

—	•	—	—	•
---	---	---	---	---

☐

—	•	—	—
---	---	---	---

☐

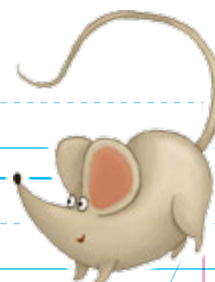
—	•	—
---	---	---

5. Повправляйся в письмі.

доць доць

куць куць

щедрик щедрик

6. Який настрій у тебе наприкінці уроку? Познач.

Гайда в мандри!

1. Прочитай доріжки, які з'єднують транспортні засоби з їхніми шляхами.

	ха	хо	ху	хе	хі
	чі	че	чи	чо	ча
	щу	що	ще	ща	щи
	чих	чух	чах	чох	чех
	кущ	дощ	пащ	сищ	дещ

2. Повтори правильні з'єднання літер.

щ

х

ха

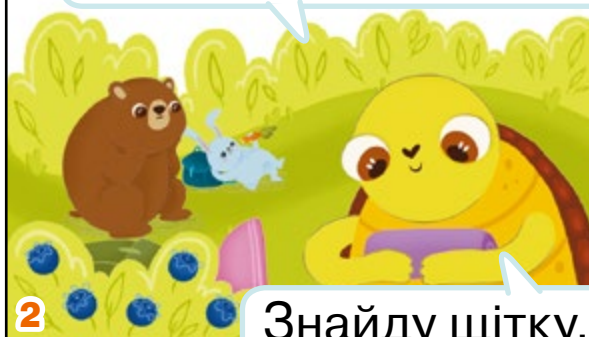
3. Роздивись і прочитай комікс.

Черепаха

Черепахо! Гайда з нами!

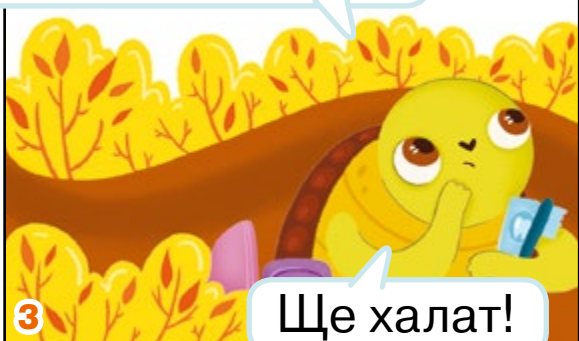

Зараз! Візьму валізу.

Знайду щітку.

Принесу рушник.

Ще халат!

Де всі?

4. Прочитайте. Оберіть назву для свого майбутнього малюнка. Створіть його разом і презентуйте в класі.

Щедрі ховрахи.
Холодні сховки.

Чемні черепахи.
Затишне горище.

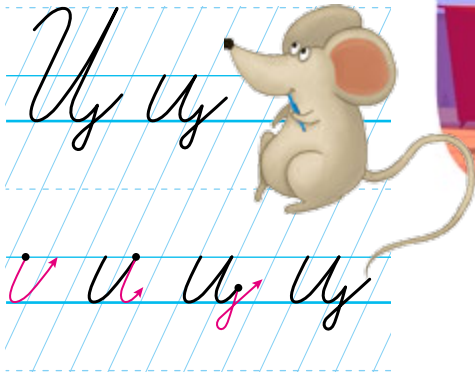

5. Який настрій у тебе наприкінці уроку? Познач.

Літера Ц, звуки [ц] і [ц']

Ц ц
(це)

Буква **Ц** з цеглинок склалась.
Цілий день ми з нею грались.

1. Прочитай буквосполучення. Знайди в першому рядку 3 слова, у другому — 1.

ца ця цу це цо ці ци оц ац іц цілї цні
куць соць таць ніць гець заць цей

2. Прочитай слова. Прислухайся, як звучить звук, позначений літерою **ц**, — м'яко чи твердо. Які літери позначають м'якість попереднього приголосного? Обведи їх.

киця
киці

криниця
криниці

копиця
копиці

небилиця
небилиці

3. Обведи слово, яке правильно називає зображене.

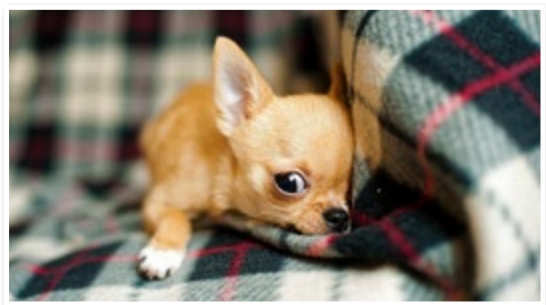

ціркуль
цех
цирк
цérква

часнік
гарбу́з
кабачо́к
цибу́ля

4. Познач (✓) влучний підпис до фото. Постав відповідний знак (. ! ?) у кінці кожного речення.

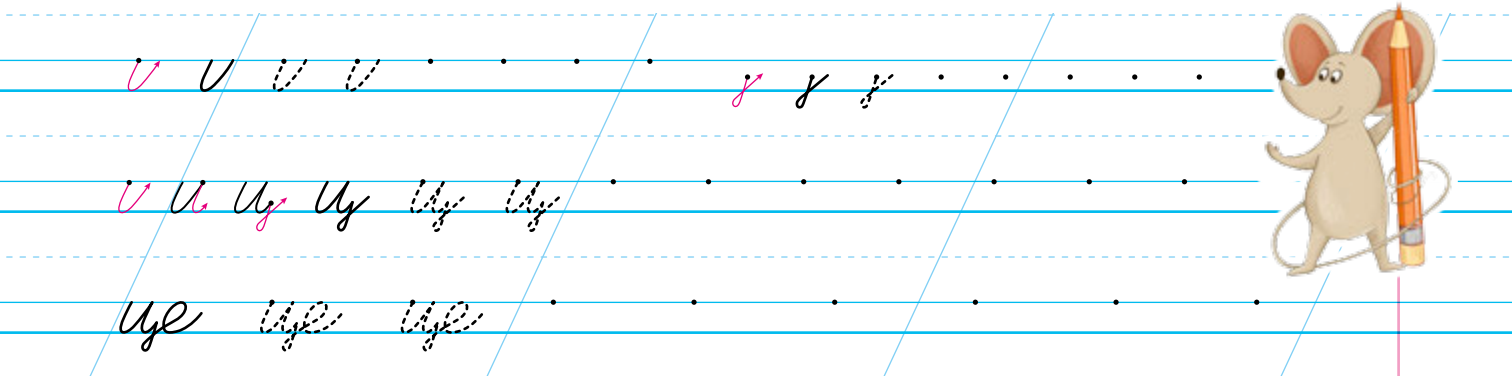

- ☐ Куций хвіст
- ☐ Оце так цуценя
- ☐ Це твій цуцик

- ☐ Поцупив цукерку
- ☐ Це ниций вчинок
- ☐ А цукор лишився

5. Повправляйся в письмі.

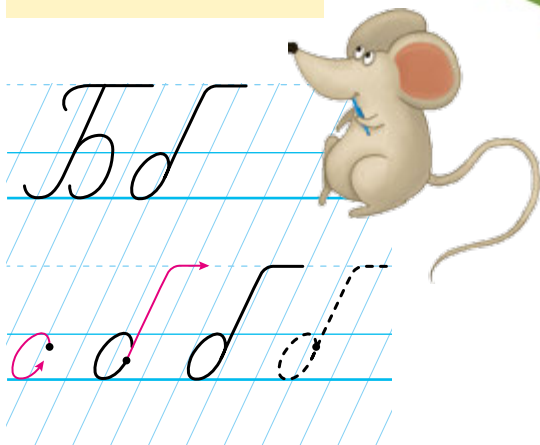
6. Який настрій у тебе наприкінці уроку? Познач.

Літера Б, звуки [б] і [б']

Б б

(бе)

Випинає **Б** животик,
наче справжній бегемотик.

1. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

ба бе бу іб об иб бро брі бна боб біб

ді до ду ад ід ед уд одр одг

2. Прочитай різні варіанти запитань.

Де

бубоніли

бурундуки?

Куди

були

брати?

Що

бігли

білки?

Про що

загубили

кабани?

3. З'єднай зображення і відповідні слова. Склади звукову схему найдовшого слова.

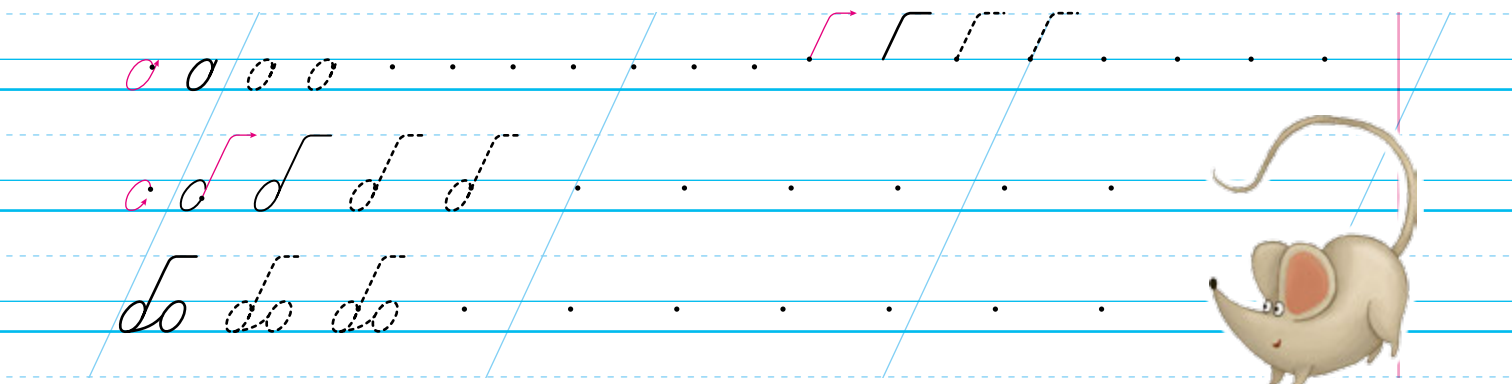
бобер бабак бабка бегемот кобра кабан

4. Прочитай текст.

Навесні на виростуть . Усе буде зеленим і гарним. А особливо берізки. в них подібні до , а цвіт — наче .

5. Повправляйся в письмі.

6. Який настрій у тебе наприкінці уроку? Познач.

Літера Ф, звуки [ф] і [ф']

Ф ф

(еф)

Ф ф

Ф ф

Ф подібна до фонтана,
фантастична, філігранна!

Філігранний — витончений.

1. Обведи слово, яке правильно називає зображене.

скріпка
арфа
труба
флейта

фломастери
фарби
клей
ручки

кефір
корта
шоколад
зефір

полічка
валіза
шафа
буфет

2. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

фа фо фе буф роф нуф фло фро
фу фи фі мір гор раф

3. З'єднай кожне речення з людиною, яка його промовляє. Постав у кінці відповідний знак (. ! ?).

Де фартух

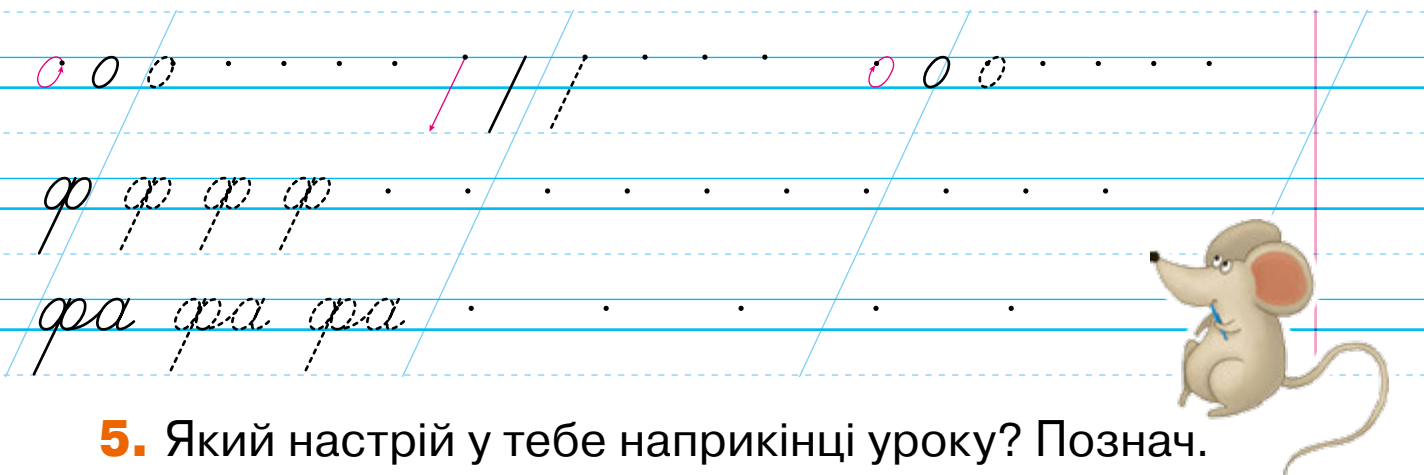
Можна зробити
ваше фото

Смачні тюфтельки

Фантастичний аромат

4. Повправляйся в письмі.

5. Який настрій у тебе наприкінці уроку? Познач.

ТИЖДЕНЬ 19 ❖ МИ — ВІНАХІДНИКИ

Винаходи бувають різні

1. Послухай або прочитай вірш.

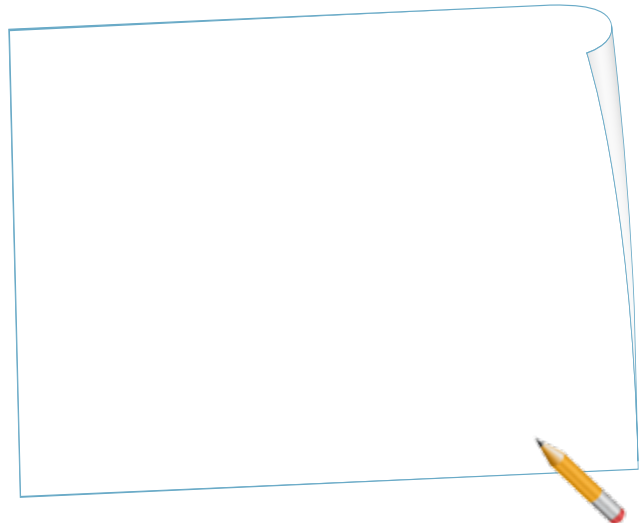
Диво-пиріг

Я вінайшла новій пиріг,
якого ви не їли.
Із братом старшим ми його
до вечора ліпили.
Із тіста різних кольорів
зробили пелюстки.
І на́чинку вигадливу
знайшли на всі смаки:

і вишню, і малину,
й груше́вий мармелад,
а ще цибулю, ші́нку
і навіть шоколад.
І зверху так прикрасили —
картинка, не пиріг —
родзі́нками, горішками...
Ніхто такий не пік!

Ніна Андрусич

2. Чому вірш має таку назву? Чи доводилося вам колись винаходити щось цікаве? Розкажіть.

3. Намалюй або опиши диво-пиріг із вірша.

4. Доберіть слова, якими можна підтримати винахідника чи винахідницю.

- У тебе нічого не вийде!
- Цікава ідея!
- Так ніхто не робить.
- Тобі все вдасться.

5. Яку книжку про винаходи тобі хотілося б узяти в бібліотеці? Чому?

6. Повправляйся в письмі.

лід лід .

гід гід .

мий мий .

май май .

Мій мий гід. М .

7. Що тобі сьогодні вдалося найкраще? Обведи.

Конструкторське бюро

1. Прочитай доріжки буквосполучень, які з'єднують однакові деталі конструктора.

бі	ба	бо	бу	бе	би
фі	фа	фо	фу	фе	фи
ці	ца	цо	цу	це	ци
беш	феш	цеш	бик	фик	цик
бро	фро	цро	фру	бру	цру

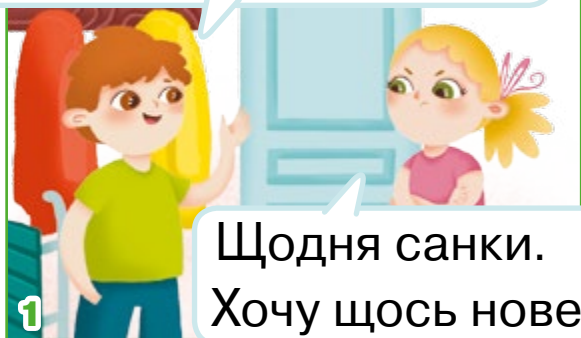
2. Повтори правильні з'єднання літер.

рр ·
 др ·
 де ·
 ду ·
 рі ·

3. Роздивись і прочитай комікс.

Майстри

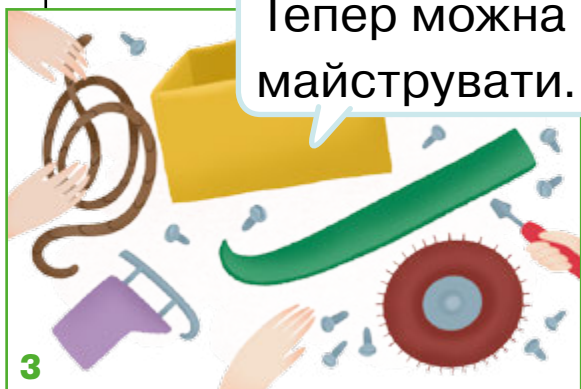
Чому не йдеш надвір?

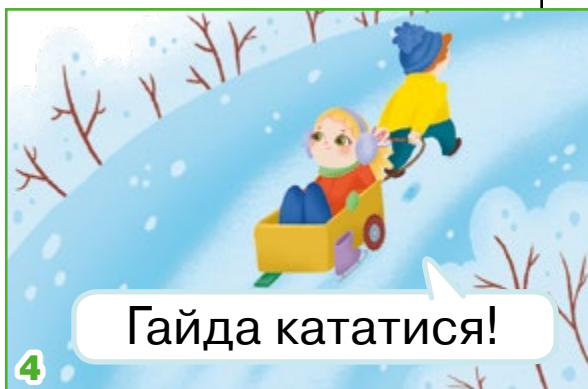
Неси побільше деталей!

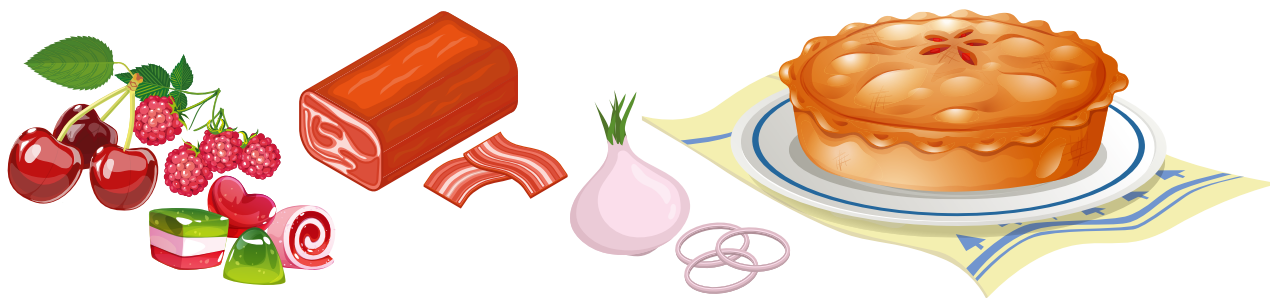
Тепер можна
майструвати.

Гайда кататися!

4. Вивчи вірш “Диво-пиріг” (с. 24) за малюнками.

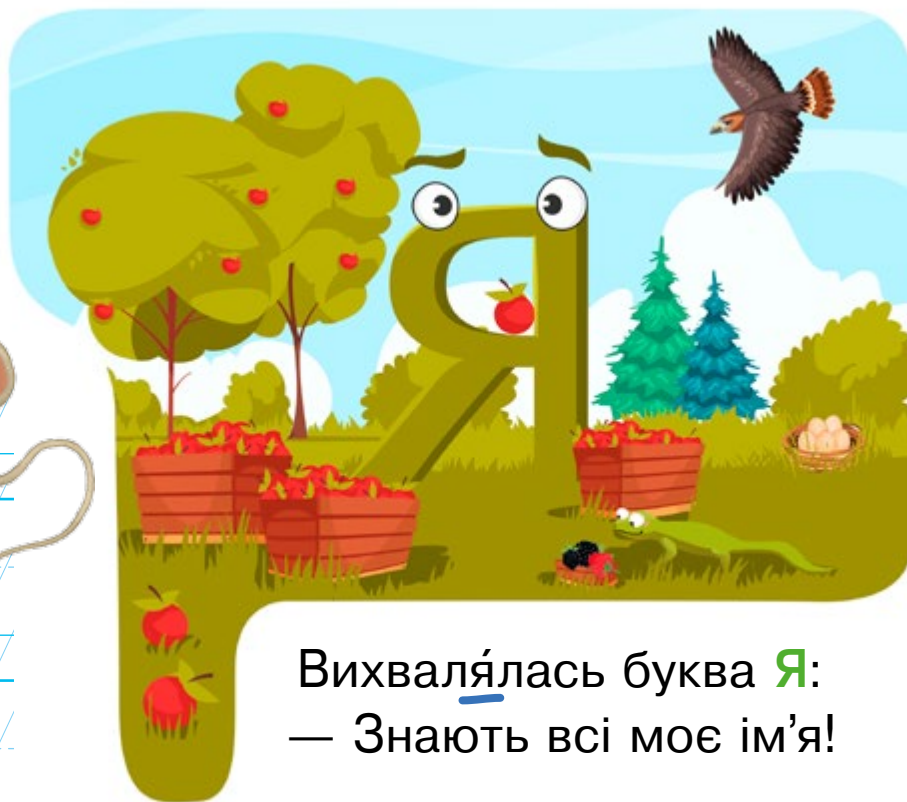
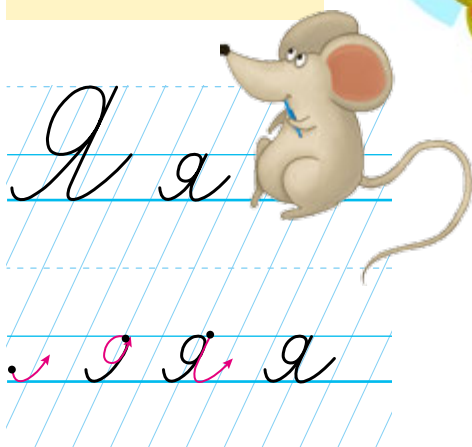
5. Що тобі сьогодні вдалося найкраще? Обведи.

Літера Я, звукосполука [йа] і звук [а]

Я я

(я)

Вихвал^ялась буква Я:
— Знають всі моє ім'я!

На початку слова або після літери,
що позначає голосний звук,
буква **я** позначає два звуки — **[й]** та **[а]**.

я я м а к а я к
= . = . — . — . = . —

1. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

ян яг яз яц яс ял яв ях мя ня тя

аш ап ат ад ар ся ря за

2. Познач ☒ правильний підпис до світлини.

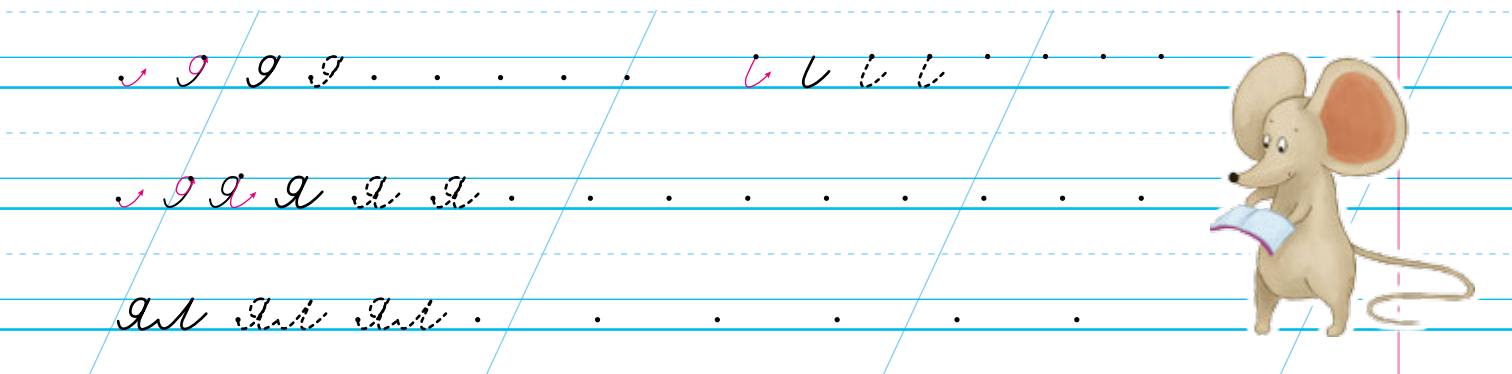
- ☐ Моя яхта.
- ☐ Яскрава ящірка.
- ☐ Я і ягня.
- ☐ Заряджена рація.

3. Прочитай текст.

Винахідник гелікопте́ра — Ігор Сіко́рський. Першу модель гелікопте́ра Ігор створив у 12 років. Сікорський також будував літаки. Його літак “Ілля Муромець” побив світовий реко́рд. Він уперше пролетів понад дві тисячі кіломе́трів.

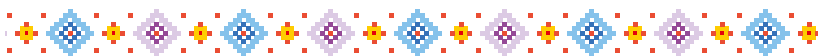

4. Повправляйся в письмі.

5. Що тобі сьогодні вдалося найкраще? Обведи.

Талант букви Я

1. Прочитай або послухай казку.

Новенька солістка

У хорі літер Наголос був диригентом.

— Оберімо солістку! — запропонував якимось Наголос. — Ставай-но попереду, літеро А! Он як ти широко ротика роззявляєш — гарно заспівуватимеш!

Вийшла А — голосно виводить, та губиться її голос серед багатьох інших. Тоді Наголос привів іще одну солістку — букву Я. Заспівали знову. Здивувалась А: нова солістка схожа на неї, та співи їй краще вдаються.

— У чому твій секрет? — спитала А у Я.

— Уяви собі: я співаю за двох! — зізналася новенька.

— Як це? — не повірила А. І навіть зазирнула букві Я за спину: чи не стоїть хтось позаду.

— Я позначаю аж два звуки! Ось послухай: [й] та [а]. Літера одна, а звуків два!

Здивувалась А, навіть позаздрила:

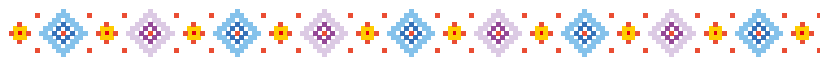
— У тебе два звуки, а в мене один!

Літера Я спробувала втішити її:

— Не завжди! Інколи я позначаю той самий звук, що й ти, та пом'якшую попередній приголосний.

— Ти багато вмієш! Нумо дружити!

2. Чи однаково звучать приголосні в парах складів?
У якому випадку приголосний твердий, а в якому —
м'який? З'єднай звукові схеми слів зі складами.

да – дя та – тя ла – ля са – ся

Якщо літера **я** стоїть після букви на позначення
приголосного звуку, то вона позначає його
м'якість та голосний звук **[а]**.

д і | н я
— • — •

3. Прочитай речення та обведи слова, які відрізняють-
ся лише твердим / м'яким приголосним звуком.

Я піду до саду і на лавку сяду.

4. Спиши речення із завдання 3.

Я

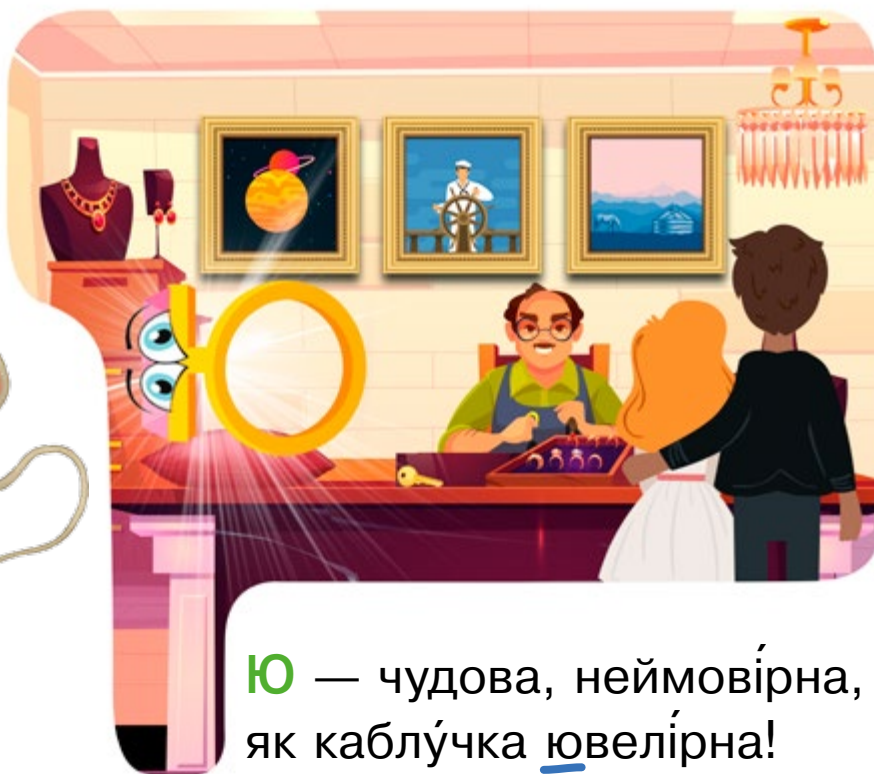
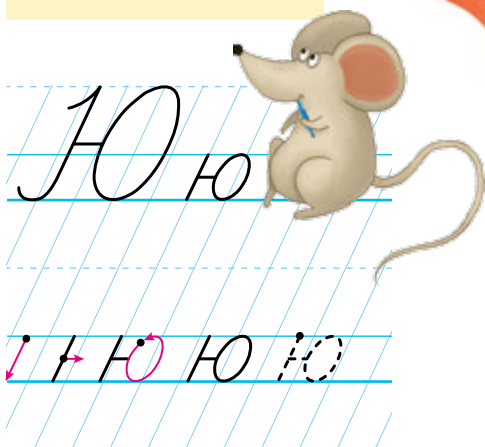
5. Що тобі сьогодні вдалося найкраще? Обведи.

Літера Ю, звукосполука [йу] і звук [у]

Ю ю

(ю)

Ю — чудова, неймовірна,
як каблúчка ювелірна!

На початку слова або після літери,
що позначає голосний звук, буква **ю**
позначає два звуки — **[й]** та **[у]**.

ю | н á к
= . — . —

м í | ю
— . = .

1. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, че-
рез два, з кінця.

юн юш юл юд ют юр юс юм

юк юз юч ющ юп юр юд

2. Чи однаково звучать приголосні в парах складів?
У якому випадку приголосний твердий, а в якому — м'який? З'єднай звукові схеми слів зі складами.

лу – лю су – сю ну – ню ру – рю зу – зю

Якщо літера **ю** стоїть після букви на позначення приголосного звука, то вона позначає його м'якість та голосний звук **[y]**.

м а | л ю к
— • = • —

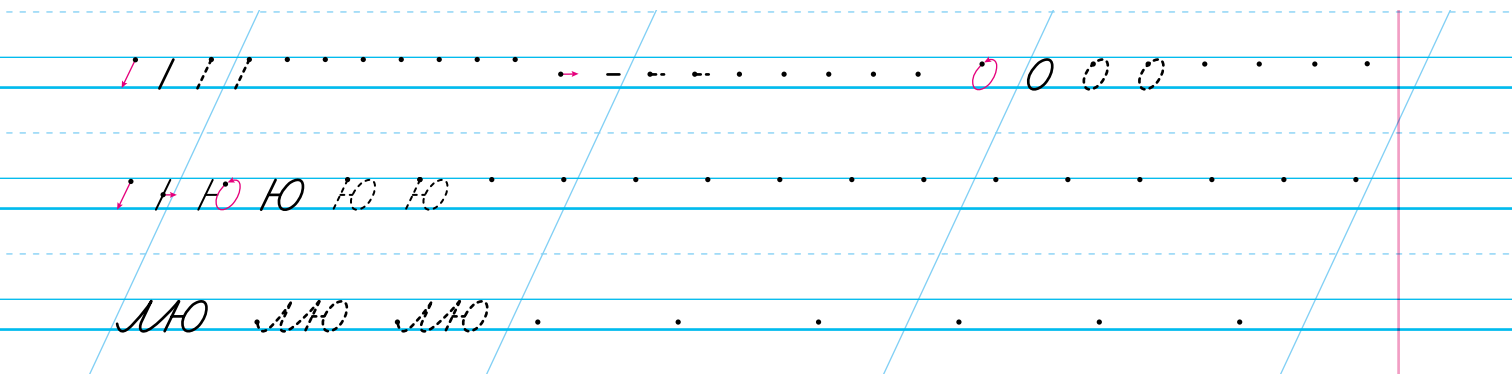

3. Обери підпис до фото. Неправильні закресли.

юрба ключка юшка

4. Повправляйся в письмі.

5. Що тобі сьогодні вдалося найкраще? Обведи.

ТИЖДЕНЬ 20 ❖ СПОРТ

Спортсмени

1. Послухай або прочитай статтю.

Інтерв'ю — це розмова, коли людині ставлять запитання, а вона відповідає на них.

Інтерв'ю з чемпіоном світу з біатлону

За матеріалами журналу “Джміль”

Біатлón — це лижна гóнка, де учасники рухаються по маршруту та стріляють по спеціальних міше́нях із положення лежачи та стоячи.

Дмитро Підру́чний — український біатлоніст, чемпіон світу і Європи. Він — капітан чоловічої збірної України з біатлону.

Захар Солодкий, 6 років: Дмитре, чи правда, що у вас справжня рушниця? Коли ви їдете на лижах, вона заряджена?

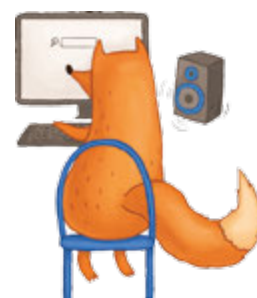
Дмитро Підручний: Так, рушниця справжня, як у кожного біатлоніста. Коли ми їдемо на лижах, вона не заряджена, тому що це небезпечно. У біатлоністів є обойма з патронами, яка кріпиться на гвинтівці. Коли ми заїжджаємо на рубіж, стаємо в бойову позицію, тоді заряджаємо гвинтівку і стріляємо по мішенях.

Влад Журлаков, 6 років: У скількох країнах ви побували? Яка ваша улюблена і чому?

Дмитро Підручний: У багатьох країнах. Складно порахувати. А от улюблена — Канада. Хоча, де б я не був, я завжди хочу повернутися додому, в Україну.

2. Подивися фрагмент відеозапису змагання з біатлону. Опиши, що ти відчуваєш, коли бачиш, як спортсмен перетинає лінію фінішу. Яку музику дібрали автори відео для свого ролика? Чому?

svitdovkola.org/um1/media12

3. З'єднайте фото з підписами.

фігурне
катання

бобслей

стрибки
з трампліна

хокей

4. Повправляйся в письмі.

чемпіон

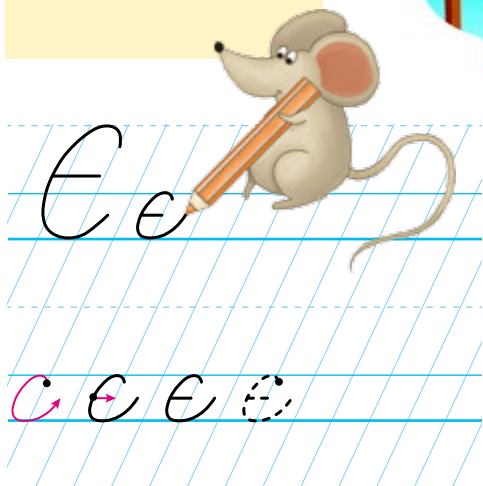

5. Обведи номери завдань, які тобі було складно виконувати.

Літера Є, звукосполука [йе] і звук [е]

Є є

(є)

Є — немов кружальце сиру,
Що над'їв єнотик сірий.

На початку слова або після літери,
що позначає голосний звук, буква **є**
позначає два звуки — **[й]** та **[е]**.

Є | н ó т
= . | — . —

м о | є
— . | = .

1. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

єд ел єв ер ем ес ет не ле се

єх єж єл єк єп де це ве

2. Обведи слова, у яких ти чуєш звук [й], хоча літери й немає.

заєць перо має єдина край співає

3. Порівняй, чи однаково звучать приголосні в парах складів. У якому випадку приголосний твердий, а в якому — м'який? Який голосний є в кожному складі? З'єднай звукові схеми з відповідними складами.

не – неє бе – беє те – теє че – чеє ре – реє

Літера **є**, яка стоїть після букви на позначення приголосного звука, позначає його м'якість та голосний [e].

с й | н є
— • = •

4. Повправляйся в письмі.

с с с с • • • • •

є є є є є • • • • •

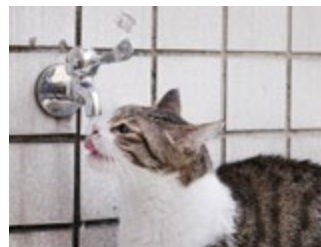
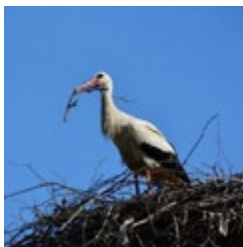
не не не • • •

єн єн єн • • •

5. Обведи номери завдань, які тобі було складно виконувати.

Апостроф

1. Прочитай слова. З'єднай їх із зображеннями.

п'є

б'є

в'є

2. Промов слова із завдання 1 повільно. Скільки звуків ти чуєш? Скільки звуків позначає літера **є**? Які? Як звучить перший приголосний — твердо чи м'яко?

3. Познач звукову схему до всіх слів із завдання 1.

Апóстроф — знак, який позначає на письмі тверду вимову приголосного звука перед буквами **я, ю, є**. Після апострофа ці літери завжди позначають два звуки.

4. Прочитай склади. Скільки звуків позначають літери **я, ю, є** в кожному рядку?

вя мя дя фя ве пе ре бе бю фю зю
в'я м'я д'я ф'я в'є п'є р'є б'є б'ю ф'ю з'ю

5. Прочитай та порівняй.

п'ю – пюре
в'яз – свято
бур'ян – буряк

6. Прочитай. Обведи літери, які роз'єднує апостроф.

Гороб'ята-забіяки
над подвір'ям в'ються,
а як зёрнятко знайдуть,
то за нього б'ються.

Б'є Дем'ян м'ячем по м'яті,
в'януть пуп'янки пом'яті.

Галина Джемула

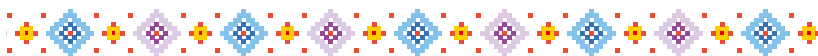
7. Повправляйся в письмі.

м'яч м'яч

п'є п'є

8. Обведи номери завдань, які тобі було складно виконувати.

Робота для Апострофа

1. Послухай або прочитай казку.

Не в абетці, але в слові

Апостроф з'явився в родині літер останнім.

— На жаль, місця в абетці вже немає, — розвела руками матуся Граматика. — А ти позначаєш звук?

— Не знаю, — розгубився Апостроф. — Спробую.

Він став надимати щоки, силкуючись позначити звук. Аж почервонів від натуги! Та жодного звука не видав.

— Може, тобі не країна Мова потрібна? — обережно спитав Наголос.

— А яка ж? — закліпав очима Апостроф.

— Ну, наприклад, країна Математика... — припустив Наголос.

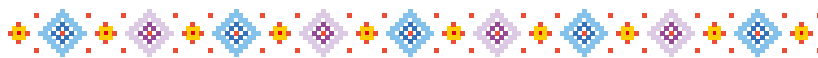
— Навряд. Я й рахувати до ладу ще не навчився. А от читати і писати люблю.

— Гаразд! — вирішила матуся Граматика. — Живи з нами. А роботу ми тобі знайдемо.

— У словах? — спитав М'який Знак. Він теж не позначав звуків, тож уважно прислухався до розмови.

— Так, звісно, — запевнила матуся Граматика. — Роботу матиме Апостроф дуже відповідальну. Він ставатиме після букв, що позначають приголосні, але лише перед кількома літерами. Ну ж бо, прочитай: Я, Є, Ю, — звернулася вона до Апострофа.

– Й, А! Й, Е! Й, У! — чітко вимовив Апостроф.

— Саме так! — задоволено усміхнулася матуся Граматика. — Ти ставатимеш перед буквами Я, Є, Ю, коли вони позначають два звуки!

2. Обведи правильний варіант написання кожного слова і з'єднай його із зображенням.

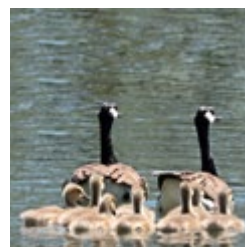
сім'я кар'єр

сімя карєр

цвяхи пють

цв'яхи п'ють

в'юн м'який

вюн мякий

3. Запиши слова з апострофом, які ти знаєш.

--	--	--	--

4. Обведи номери завдань, які тобі було складно виконувати.

Види спорту

1. Прочитай доріжки буквосполучень, які з'єднують інвентар для одного виду спорту.

					
	п'є	в'є	б'є	м'є	
	б'я	д'я	з'я	п'я	
	м'ю	в'ю	р'ю	д'ю	
	тє	нє	вє	гє	
	мя	ря	зя	дя	
					

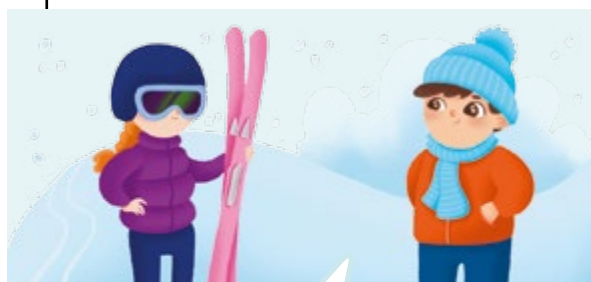
2. Повтори правильні з'єднання літер.

моє . . . ме . . .

воє . . . мме . . .

3. Роздивись і прочитай комікс.

Я готовий!

1

Я теж хочу навчитися кататися на лижах!

Тобі дещо знадобиться.

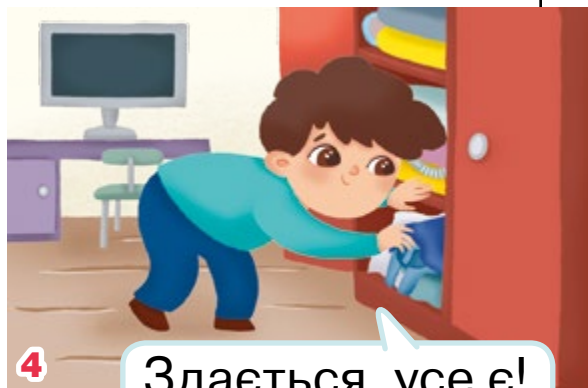

2

3

Костюм
Шолом
Маска

4

Здається, усе є!

5

Я готовий!

4. Обведи номери завдань, які тобі було складно виконувати.

ТИЖДЕНЬ 21 ✦ КНИЖКА

Дім книжок

1. Послухай або прочитай вірш.

Пташкі і бібліотека

Там і там живуть веселі
гомінкі пташки,
а тут, в затишній оселі,
мешкають книжки.

Тут ніхто не бешкетує,
кривдного не вчить,
тут ніхто й не репетує,
тобто не кричить.

Тиша, спокій і безпека —
як тут не зайти?
Вчила й вчить бібліотека
правди й доброти.

Григорій Фалькович

2. Розкажіть про те, як ви відвідували бібліотеку, а також про свої улюблені книжки.

3. Розглянь ілюстрацію до вірша. Домалюй стільки квіточок на гілках, скільки вікон у будівлі. Намалюй стільки пташок, скільки дітей іде до бібліотеки.

4. Обведи слова, які є у вірші. Запиши їх.

бабуся бібліотека книжки читач обкладинка полиці

Handwriting practice lines for the words from the poem.

5. Намалюйте дім, де живуть книжки, і презентуйте свою роботу в класі.

6. Повправляйся в письмі.

Бур'ян .

комп'ютер .

Б'ються .

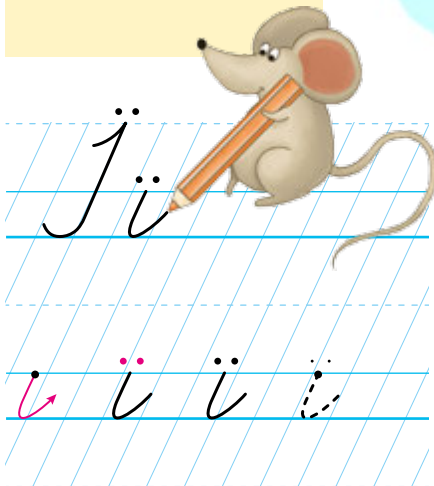
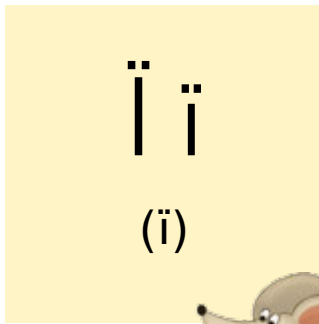
7. Як ти сьогодні працював / працювала? Познач.

захоплено

неуважно

Літера Ї, звукосполука [йі]

Ї стоїть, як стовп ліхтарний,
Шлях освітлює в день хмарний.

Літера **ї** завжди позначає два звуки — **[й]** та **[і]**.

ї | ж а к
= . — . —

п о | **ї** з д
— . = . — —

п і | р' **ї** | н а
= . — = . — .

1. З'єднай зображення з відповідними словами.

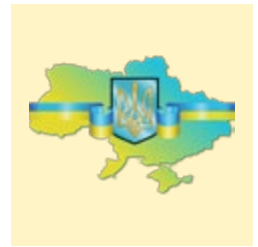
Україна

під'їзд

їдуть

трамваї

2. Запиши звукову схему одного слова із завдання 1 і запропонуй комусь відгадати, до якого саме.

3. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

ім їх їс їж їд ої еї ії їзд їзм ївг їмл

єї ії аї г'ї в'ї ф'ї

4. Визнач можливі початки слів. Зафарбуй їх.

про

мо

реме

їхати

тво

ї

пере

чво

5. Повправляйся в письмі.

ї і і і і і

їм їм їм

ої ої ої

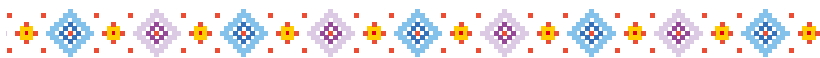

6. Як ти сьогодні працював / працювала? Познач.

захоплено

неуважно

Її секрет

1. Послухай або прочитай казку.

Кошеня чи їжак?

Якось до країни Мови прибилося кошеня.

— Залишмо його в себе! — стали просити букви.

— Що ж, хай живе в нас, — згодилася матуся Граматика. — От тільки хто його доглядатиме? О, ліс рук!

І справді, зголосилися всі букви. Тож матусі довелося обирати:

— Доручу догляд М'якому Знакові... Він найм'якіший і найдобріший. А ще літері І. Вона завжди пом'якшує приголосні звуки, після яких стоїть. І нарешті...

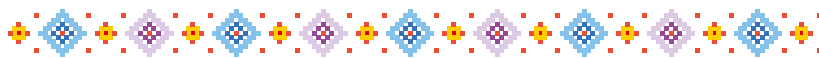
— Доручіть, матусю, нам! — озвались Я, Ю та Є. — Ми теж пом'якшуємо приголосні. От подивіться: домашня киця, домашню кицю, домашнє кошеня...

— А де ж ваша четверта подружка? — перебив їх Наголос.

Буква Ї, яка ніколи не відставала від гурту, цього разу стояла осторонь.

— А мені більше подобаються... їжачки, — зізналася Ї. — А ще я нікого ніколи не пом'якшую. І взагалі, я не стаю одразу після букв, що позначають приголосні звуки. Хіба що Апостроф попросить.

Літера **ї** особлива! Її вважають одним із символів України. Адже такої букви немає більше в жодній абетці в усьому світі!

2. Збери слова в пари та запиши.

мої

твої

її

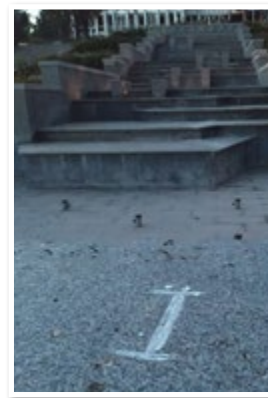
м'ячі

вії

лілеї

3. Прочитай текст.

Літера **ї** стала символом спротиву Маріуполя під час війни. Коли місто було окуповане, люди писали її крейдою на асфальті, парканах, стовпах. Так вони показували, що Маріуполь — це Україна.

4. Створіть патріотичний плакат із літерою **ї** та іншими символами нашої Батьківщини.

5. Як ти сьогодні працював / працювала? Познач.

захоплено

неуважно

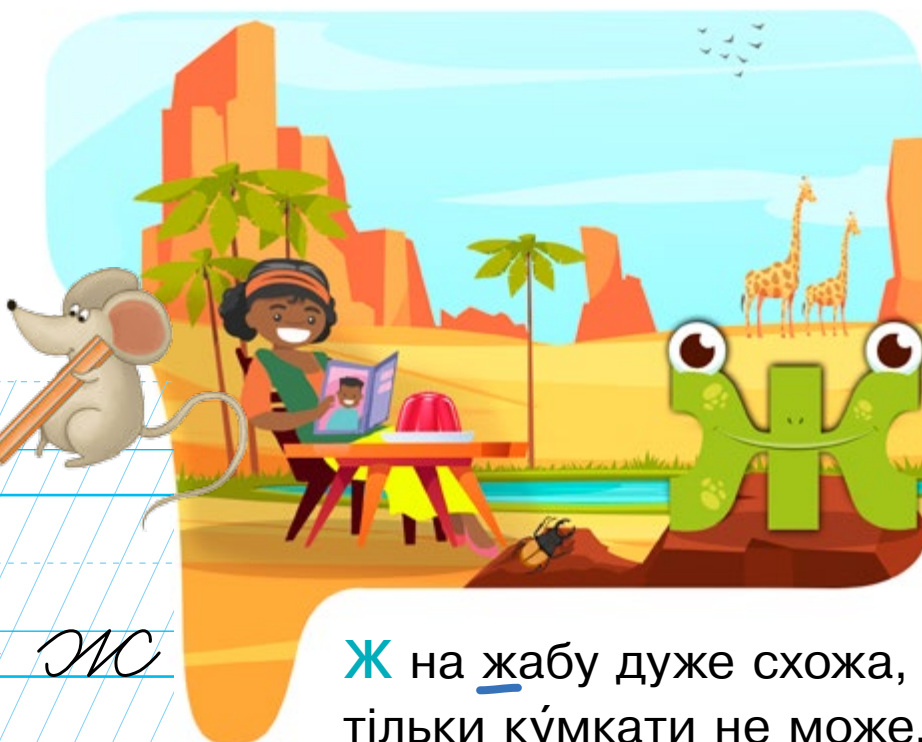
Літера Ж, звуки [ж] та [ж']

Ж ж

(же)

Ж ж

Ж ж ж ж

Ж на жабу дуже схожа,
тільки кумкати не може.

1. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

жа жу же жі жи аж ож жма жна жни жди ждо

жит жив жик жак жок жув

2. Називайте по черзі слова, у яких є звук [ж]. Якщо він на початку, хитайте головою, якщо в середині — плескайте в долоньки, якщо в кінці — тупотіть ніжками.

книжка

жаба

ложка

морж

ліжко

їжак

3. Обери правильний підпис до кожного зображення. Неправильні закресли. Постав наголоси.

кукурудза
жито
квіти
гречка

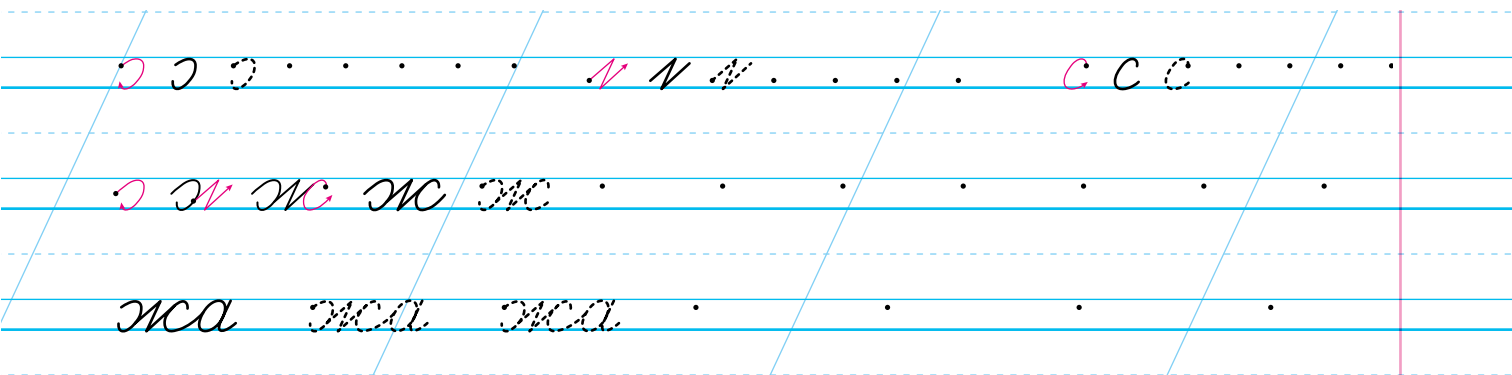

книжки
газети
журнали
підручники

4. Прочитай текст.

Кажуть, колись в українських бачили лісового духа на ім'я Чуга́йстер. Він полюбляв сидіти коло . А ще любив веселу музику і жвавий танок. Людям він не шкодив. Тепер Чугайстер живе в .

5. Повправляйся в письмі.

6. Як ти сьогодні працював / працювала? Познач.

захоплено _____ неуважно

Книжкові пригоди

1. Прочитай доріжки буквосполучень, що з'єднують персонажів та предмети з однієї казки.

їс	їст	їв	ївг	їм	їмл
гаї	мої	сої	ваї	вії	лії
жов	жув	жив	жав	жад	жед
жма	жба	жна	жда	жла	жта
ожн	ужн	іжд	інж	імж	епж

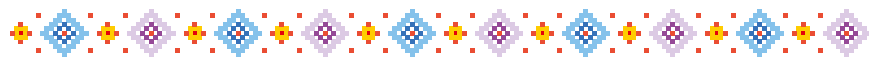
2. Повтори правильні з'єднання літер.

жв жв .

ож ож .

жд жд .

уж уж .

3. Роздивись і прочитай комікс.

Найкращий подарунок

У Софії завтра іменини.

Дуже мало книжок.

1 Я купила найкращий подарунок!

2

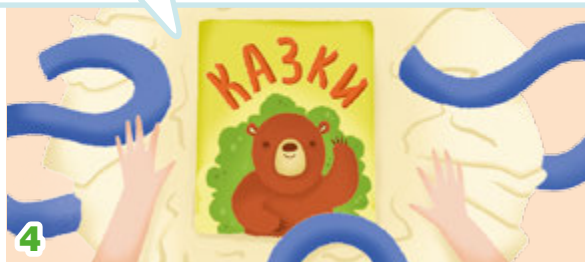

Вітаємо!

Вітаю!

3

Так, книжка — найкращий подарунок.

4

5

Здається, найкращий подарунок — стелаж для книжок.

4. Як ти сьогодні працював / працювала? Познач.

ТИЖДЕНЬ 22 ✦ ТРАНСПОРТ

Їде, пливе, летить

1. Послухай або прочитай казку.

Про поїзд, який всюди поспішав

За казкою Марії Солтис-Смирнової

Якось на головному вокзалі з'явився новий поїзд із яскраво-червоним паротягом і зеленими вагонами. Його відразу ж поставили на найдовший маршрут, тож паротяг дуже запишався.

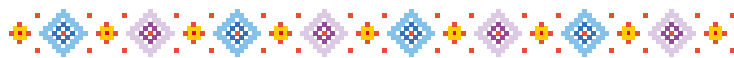
Він так боявся запізнитися, що вирушив з вокзалу на кілька хвилин раніше. І навіть не помітив, що по перону за ним бігли захékані пасажири з валізами.

На наступній зупинці було те саме: не встигли люди вийти з вагонів, як паротяг загудів і помчав уперед.

На кінцевій станції паротяг сподівався почути приємні слова, але черговий вокзалу суворо промовив:

— Пасажири скаржаться! Вони купили квитки, але не потрапили туди, куди хотіли. Так не годиться! Будь ласка, не квапся. Дотримуйся розкладу, і все буде добре.

Паротяг знітився й став іще червонішим. Дорогою назад він уже не поспішав. І навіть затрима́вся на одній зупинці, щоб дочекатися ветерана із ціпком.

2. Що можна сказати, якщо хтось дуже поспішає?

- Почекайте, будь ласка.
- Чи не можна трохи повільніше?
- Дуже прошу, не поспішайте так!

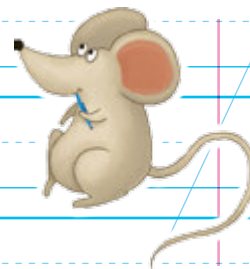
3. Придумайте підпис до фото.

4. Підкресли назви транспортних засобів, якими тобі доводилося подорожувати, синім кольором, а ті, на яких тобі хочеться покататися, — червоним.

поїзд літак фунікулер яхта
автобус човен тролейбус трамвай

5. Випиши 5 слів, які мають два склади, із завдання 4.

6. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

злюся

стараюся

Літери Д і Ж, звуки [дж] і [дж']

1. Згадай, як називаються ці комахи. Які звуки вони видають? Послухай та обери слово.

svitdovkola.org/um1/media13

сичать

пищать

шиплять

риплять

джергочуть

Щоб передати звук [дж], використовуємо буквосполучення **дж**. Звук один, а букви дві.

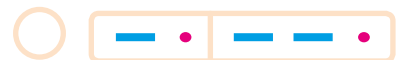
д ж и н
— • —

2. Познач ☒ правильні звукові схеми слів.

джем

ходжу

3. Прочитай буквосполучення підряд, через одне, через два, з кінця.

джа джо джу джи дже джі одж удж ідж идж адж

идж одж адж джисо джисі джису

4. Відгадай, яку пісеньку співає джміль, а яку — бджілка. Напиши відгадки. Закресли зайві літери в текстах.

Я надз квітами літаю,
Цілий дзень медок дзбираю.
Вдзимку і дзорослі, й дзіти —
Будзуть всі медзку радзіти!
Усе я вам розповіла.
Упідзнали? Я — ...

Я про себе так скаджу:
Я без джіла не сиджу,
Я літаю, всіх буджу.
Я не джук і не метелик,
А веселий джобрий...

Тетяна Лавренчук

5. Повправляйся в письмі.

дж дж дж

сиджу сиджу . .

джинси джинси .

6. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

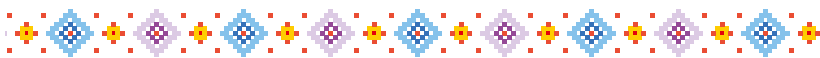
засмучуюся

злюся

стараюся

Улюблений звук джмеля

1. Послухай або прочитай казку.

Гість у джинсах

— Сьогодні матимемо гостя! — повідомила матуся Граматика, сервіруючи стіл. — Приїхав із далеких країв. Щось шукає. Може, пощастить йому допомогти.

І ось двері — рип, гість до кімнати — джжжж... шурх! Бокатий джміль у синіх джинсах і з жовтим ковбойським капелюхом приземлився на стілець.

— Ласкаво просимо! — привіталася Граматика. — Ой, та, мабуть, ви по-нашому й не вмієте...

— Дж, — загудів гість. — Чого ж, дж. Порозуміємось!

— Чудово! — зраділа Граматика. — Пригощайтесь.

— Та і я до вас не в порожні. Ось — джем, дж.

Гість був дуже кумедний і говорив із джмелячим акцентом.

— Що ви шукаєте в наших краях? — поцікавився Наголос.

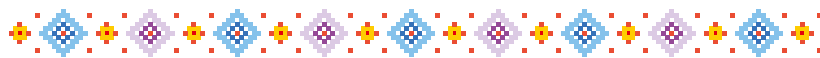
— Я пишу джмелиний словник. І мені треба знати, як на письмі позначати наш головний звук — [дж].

— Який-який звук? — перепитав Наголос.

— Та оцей звук — [дж]!

Першою підхопилася буква Д.

— Здається, я стану вам у пригоді. Тільки мені потрібна товаришка, — Д обвела поглядом літери. — Ж!

— Неймовірно! — вигукнув джміль. — Ви вдвох, Д і Ж, справді позначаєте мій улюблений звук [дж]. Джем, джинси, джемпер, джерело... — загудів він утішено.

2. Випиши з казки слова з буквосполученням **дж**.

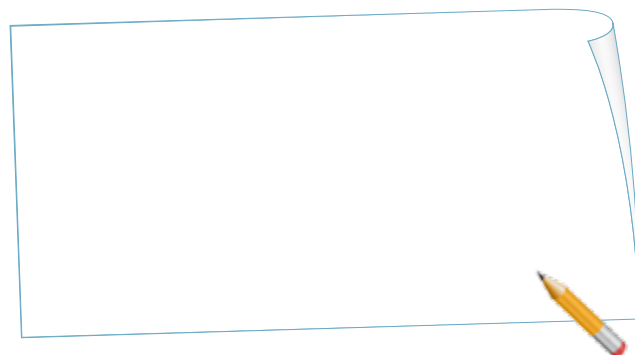
3. Прочитай. Обери назву для свого майбутнього малюнка. Створи і підпиши його. Зафарбуй літери, що позначають звук [дж].

Джем на джинсах.

Сиджу край джерела.

Джміль та бджола.

Джип у джунглях.

4. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

злюся

стараюся

По місцях!

1. Завези машини в гаражі відповідних кольорів, прочитавши доріжки буквосполучень.

					
	одж	удж	идж	адж	
	джу	дже	джи	джа	
	дзі	дзо	дза	дзе	
	дзві	дзве	дзво	дзву	
	одз	адз	удз	идз	
					

2. Повтори правильні з'єднання літер.

одз

идж

3. Уточни значення слів. З'єднай їх із поясненнями.

дзиґа́р

родзи́нка

дрі́жджі

ґринджо́ли

складник тіста

великий годинник

широкі сани

засушена виноградинка

4. Склади речення з одним зі слів із завдання 3.

5. Прочитай текст.

Старший брат називає мене джу́рою. Він так жартує.
Раніше джу́ри були учнями козаків. Носили їхню
і навчалися воювати. Мені приємно зватися джу́рою.
Хоча ходжу з братом не у військові походи, а в гараж.
І ношу його для ремонту .

6. Що ти робиш, коли в тебе виникають труднощі?

засмучуюся

злюся

стараюся

Вистава-мандрівка

Сьогодні пропоную вам помандрувати і поділитися враженнями з глядачами!

1. Напишіть на картках назви різних тварин або персонажів. Складіть їх у капелюх.

2. Об'єднайтеся в пари. Нехай кожен витягне одну картку та дізнається, ким буде.

Я буду бегемотом.

А я — королевою.

3. Нехай кожна пара кине кубик та дізнається, куди помандрує:

1 — у зимові Карпати,

2 — у місто Львів,

3 — на берег моря,

4 — до бабусі,

5 — на Північний полюс,

6 — в Африку.

4. Тепер кожна пара має підготувати свою виставу.

Сцена 1

Персонажі починають збиратися в дорогу, обговорюють, що потрібно взяти.

Сцена 2

Персонажі мандрують, роздивляються на всі боки, розповідають одне одному, що цікаве бачать. Можливо, натрапляють на перешкоди і долають їх.

Сцена 3

Персонажі щасливо прибувають куди планували і радіють!

5. Покажіть свої вистави-мандрівки. Не забудьте нагородити всіх акторів оплесками!

6. Поділіться враженнями: кому що вдалося зробити добре, а що було складно.

ЗМІСТ

Тиждень 17 • Світ захоплень 4

Літера Х, звуки [х] і [х']. Літера Ч, звуки [ч] і [ч'].

Літера Щ, звукосполюки [шч] і [шч']

Тиждень 18 • Ми — мандрівники. 14

Літера Ц, звуки [ц] і [ц']. Літера Б, звуки [б] і [б'].

Літера Ф, звуки [ф] і [ф']

Тиждень 19 • Ми — винахідники 24

Літера Я, звукосполюка [йа] і звук [а].

Літера Ю, звукосполюка [йу] і звук [у]

Тиждень 20 • Спорт 34

Літера Є, звукосполюка [йе] і звук [е]. Апостроф

Тиждень 21 • Книжка. 44

Літера Ї, звуки [йі]. Літера Ж, звуки [ж] і [ж']

Тиждень 22 • Транспорт 54

Літери Д і Ж, звуки [дж] і [дж']

Моя бібліотечка

Справа до душі 4

Сучасні машини 14

Винаходи бувають різні... 24

Спортсмени 34

Дім книжок 44

Їде, пливе, летить 54

Наш театр

Вистава-мандрівка. 62

Читалочка

Гайда в мандри! 16

Конструкторське бюро . . . 26

Види спорту 42

Книжкові пригоди 52

По місцях! 60

Мовна казка

Секрет букви Щ 12

Талант букви Я 30

Робота для Апострофа ... 40

Її секрет. 48

Улюблений звук джмеля ... 58

